

01

Iniciacija

Bokštas, kurio čia neturėjo būti, beveik visas sulindęs į žemę, smygso prie pat ribos, kur juodųjų pušų miškas pamažu ima užleisti vietą žemapelkei, ši virsta nendrynu, o šis pamažu pereina į aukštapelkės plynę su menkais vėjo apkramtytais medžpalaikiais. Anapus plynės ir keleto natūralių vandens protakų plyti vandenynas. Šiek tiek paėjėję pakrante rasime apleistą švyturį. Dėl sunkiai nusakomų priežasčių ši šalies dalis jau dešimtmečius negyvenama. Mūsų ekspedicija į Sritį X įžengė daugiau nei po dvejų metų, tad dauguma pirmtakų įrangos jau aprūdijusi, o palapinės ir pašiūrės apdriskusios. Žvelgiant į šį ramų kraštovaizdį neatrodo, kad čia įmanomas koks nors pavojus.

Mes buvome keturios: biologė, antropologė, topografė ir psichologė. Aš – biologė. Kaip matote, visos, šį kartą moterys, pasirinktos pagal sudėtingą savybių ir gebėjimų derinį, reikalingą rengiant ekspedicijas. Psichologė, pati vyriausia, buvo ekspedicijos vadovė. Kertant vietovės ribą, ji mums visoms sukėlė

hipnotinio traso būseną, kad išliktume ramios. Įveikus ribą laukė sunkus keturių dienų žygis pėsčiomis iki vandenyno pakrantės.

Mūsų misija buvo paprasta: tęsti vyriausybės tyrimų programą gilinantis į Srities X paslaptis, – pradėjus nuo bazinės stovyklos pamažu plėsti tyrimų teritoriją.

Ekspedicija galėjo trukti keletą dienų, mėnesių ar netgi metų, nelygu įvairūs veiksniai ir aplinkybės. Atsargų buvome atsiga-benusios šešiams mėnesiams, o rezervas dar dvejiems metams buvo paliktas bazinėje stovykloje. Mums garantuota, kad esant reikalui čia bus galima saugiai išgyventi. Visas maistas arba rūkytas, arba konservuotas, arba vakuuminiuose paketuose. Keisčiausi atsigabenti daiktai buvo matavimo prietaisai – juos turėjome kiekviena, jie kyburiavo prišti virvelėmis prie diržų: stačiakampės juodo metalo dėžutės su apskrita stiklu dengta anga per vidurį. Buvo pasakyta, kad jei kiaurymė ims švytėti raudonai, per trisdešimt minučių turime pasitraukti į „saugią vietą“. Ką prietaisas matuoja ar kodėl turėtume susirūpinti jo langeliui ėmus švytėti raudonai, informuotos nebuvome. Po keleto valandų aš taip prie jo pripratau, kad nebekreipiau dėmesio. Taip pat mums buvo uždrausti laikrodžiai ir kompasai.

Atvykusios į stovyklą išsyk ėmėmės keisti seną ar sugedusią įrangą atsineštąja ir statytis palapines. Pašiūres nusprendėme pataisyti vėliau, kai įsitikinsime, jog Sritis X mūsų nepaveikė. Ankstesnės ekspedicijos nariai vienas po kito pasitraukė iš misijos. Po kurio laiko jie grįžo į šeimas, taigi negalima sakyti, kad pradingo. Jie tik dingo iš Srities X ir nežinia kaip vėl atsidūrė pasaulyje anapus ribos. Beje, nieko apie tą kelionę neprisiminė. Šis spontaniškas „persikėlimas“ truko aštuoniolika mėnesių ir

tai buvo naujas reiškiny, su kuriuo ankstesnės ekspedicijos nesusidūrė. Bet „ne laiku išsibarsčiusią ekspediciją“, kaip pasakė mūsų vadovybė, gali paveikti labai įvairios priežastys, taigi mums buvo būtina įsitikinti savo atsparumu šiai vietai.

Pirmiausia reikėjo apsiprasti naujoje aplinkoje. Miške, netoli bazinės stovyklos, galėjome susidurti su juodaisiais lokiais ar kojotais. Neretai išgirdavome netikėtą kryktelejimą ir išvysdavome nuo šakos ūmai atsiplėšiantį naktikovą, o praradusioms budrumą buvo lengva užlipti ant nuodingos gyvatės, kurių čia gyveno mažiausiai šešios rūšys. Pelkėse ir upėse slapstėsi didžiuliai vandens ropliai, todėl, rinkdamos vandens mėginius, rūpestingai sergėjomės nebristi pernelyg giliai. Vis dėlto šie ekosistemos ypatumai nė vienai nekėlė didelio susirūpinimo. Žymiai labiau dvasiškai slėgė kai kurie kiti dalykai. Kadaisė čia buvo miesteliai ir šen bei ten matėsi niūrių andainykščio gyvenimo relikty: pūvantys nameliai įgriuvusiais raudonų čerpių stogais, purve iki pusės nugrimzdęs surūdijęs priekabos ratas, štai čia – vos įžiūrimas kadais tikriausiai gyvulių aptvaras, o dabar tik apybraižos stora spyglių paklote padengtoje miško žemėje.

Tačiau nepalyginti blogesnis dalykas – sutemose girdima žema galinga aimana. Nuo jūros pučiantis vėjas ir keista ramybė sausumoje varžė mūsų galimybes nustatyti šio garso sklidimo kryptį, bet jis, regis, sklido iš juodo vandens, mirkančio kiparisų šaknis. Tas vanduo – tamsus ir niekuomet neribuliuojantis – buvo lygus it stiklas, tad jame puikiausiai įžiūrėjome savo veidų atspindžius ir kiparisų šakas, svarinančias kerpių barzdas. Jei žvelgsi į tolimas link vandenyno, tematysi juodą vandenį, kiparisų kamienų pilkumą ir tylų kerpių lietu, be

atvangos tekantį žemyn nuo šakų. Ir negirdėsi jokių garsų, tik duslią aimaną.

Šio garso poveikio neįmanoma suvokti ten nebūnant ir jo negirdint. Negirdint neįmanoma suvokti ir jo grožio. Patyrus sielvarto grožį kažkas tavyje pasikeičia. Sielvartas ima tave užvaldyti.

Kaip minėjau, bokštą aptikome šalia tos vietos, kur miškas ima darytis klampus ir netrukus virsta druskingąja žemapelke. Tai įvyko po keturių dienų pasiekus bazinę stovyklą, taigi su aplinka jau buvom veik apsiratusios. Pagal į tą vietą atvedusius žemėlapius ir sudrėkusius, pušų žiedadulkėmis aplipusius pirmtakų paliktus užrašus, toje vietoje nieko neturėjome rasti. Bet bokštas visgi buvo. Supamas šiurkščios žolės, iš dalies apibyrėjęs kerpių gniutulais, iš žemės jis kyšojo takelio kairėje: cilindras, sumūrytas iš kažkokios pilkos akmens masės, primenančios cemento ir grūstų jūros kriauklelių mišinį. Šio cilindrinio statinio skersmuo buvo apytikriai šešiasdešimties pėdų, o virš žemės jis buvo iškilęs apie aštuonis colius. Nebuvo iškalta nei užrašyta nieko, kas būtų kaip nors paaiškinę bokšto paskirtį ar statytojus. Šiaurinėje jo pusėje žiojėjo stačiakampė anga, kurioje buvo matyti spirališki laiptai žemyn. Įėjimo angą iš dalies slėpė bananinių vorų voratinkliai ir vėjo nulaužtos šakos, tačiau iš gelmės vis viena juntamai dvelkė vėsus skersvėjis.

Iš pradžių tik aš viena šį statinį įvardijau kaip bokštą. Nežinau, kodėl man į galvą atėjo būtent bokšto įvaizdis, turint omenyje, kad statinys ne kilo į viršų, o skverbėsi gilyn į žemę. Lengvai galėjau jį pavadinti bunkeriu ar tiesiog prasmegusiu pastatu. Vos pamačiusi laiptinę prisiminiau pakrantės švyturį ir mane staiga aplankė vizija, kaip pastarosios ekspedicijos nariai iš bazės dingo

vienas po kito, o po kurio laiko įvyko tolydus ir planuotas žemės paviršiaus poslinkis, švyturys liko stovėti ten, kur visuomet ir buvo, o jo požeminė dalis persikėlė tolyn į sausumą. Regėjimas buvo ryškus ir su smulkiausiomis detalėmis – dabar retrospektyviai jį galiu pavadinti pirma iracionalia vizija, kurią patyriau mums atvykus į paskirties vietą.

– Tai neįmanoma, – prabilo topografe žvelgdama į žemėlapius.

Vėsi prieblanda ją gaubė tirštu vėlyvos popietės šešėliu, kuris dar labiau pabrėžė žodžius. Žemai kybanti saulė bylojo, jog greitai mums teks įsijungti žibintuvėlius, jei norėsime toliau tyrinėti tai, kas atrodė neįmanoma. Beje, aš neprieštaravau tęsti objekto apžiūrą tamsoje.

– Ir vis dėlto jis yra, – atsakiau. – Mes patiriame grupinę haliucinaciją.

– Architektūrinę statinio sandarą sunku nustatyti, – įsiterpė antropologė. – Medžiagos neaiškios, lyg ir vietinės kilmės, bet nebūtinai vietinės statybos. Neįėjusios į vidų nesužinosime, ar statinys paprastas, ar sudėtingas, galbūt koks nors tarpinis. Nesu linkusi spėlioti ir dėl jo amžiaus.

Neturėjome galimybių apie šį radinį informuoti vadovybės. Viena iš šios ekspedicijos į Sritį X taisyklių skelbė, jog negalime bandyti užmegzti jokio išorinio kontakto siekiant išvengti neatitaisomo neaiškios kilmės užteršimo. Mažai turėjome ir šiuolaikinių technologijų lygio įrangos. Nei mobiliųjų ar palydovinių telefonų, nei kompiuterių, nei vaizdo ir garso įrašymo prietaisų, nei sudėtingų matavimo instrumentų, išskyrus tas keistas juodas dėžutes, kyburiuojančias mums prie diržų. Mūsų fotoaparatus juostos ryškinamos tamsioje patalpoje. Mobiliųjų

telefonų nebuvo ir tai sustiprino įspūdį, kad nuo išorinio pasaulio mus skiria labai didelis atstumas. Tačiau aš jau nuo seno buvau linkusi apsieiti be jų. O iš ginklų turėjome peilių, rakinamą dėklą su keliais senais revolveriais ir vieną automatinį šaunamąjį ginklą – tai buvo vienintelė nenoromis padaryta šiuolaikinių saugumo standartų išlyga.

Kiekviena mūsų privalėjome vesti stebėjimų žurnalą: lengvą, bet beveik nesunaikinamą, surištą iš vandeniui atsparaus popieriaus, lanksčiu juodu ir baltu viršeliu, mėlynomis horizontaliomis linijomis ir su raudona vertikalia paraštės linija kairėje. Šie žurnalai grįš drauge su mumis arba bus rasti per kitą ekspediciją. Buvome perspėtos: įrašai turi būti kuo išsamesni, idant užrašus suprastų ir žmonės, nieko nežinantys apie Sritį X. Taip pat mums buvo nurodyta nesidalyti viena kitos žurnalo įrašais. Pernelyg didelė informacijos sklaida, vadovybės nuomone, gali iškreipti stebėjimų objektyvumą. Bet iš asmeninės patirties žinojau, koks beviltiškas šis siekinys, tos pastangos eliminuoti šališkumą. Niekas, kas tik gyvas ir kvėpuoja, nėra iki galo objektyvus – netgi vakuume, net jei tavo protas tetarnauja vienam tikslui: nesavanaudiškam ir ego pranokstančiam tiesos troškimui.

– Mane šis atradimas jaudina, – pasakė psychologė, mums dar nespėjus pernelyg stipriai įsidiskutuoti apie radinį. – Ar jus taip pat? – Iki tol ji mums niekuomet neuždavinėjo panašių klausimų. Per pratybas būdavo labiau linkusi klausinėti tokių dalykų: „Kaip manai, galėtum išlikti rami kritinėje situacijoje?“ Jau tuomet ji man atrodė lyg prasta aktorė, atliekanti primestą vaidmenį. Dabar tapo dar akivaizdžiau: regis, lyderės pareigos jai kelia nervinę įtampą.

– Tai neabejotinai jaudinantis dalykas... Ir netikėtas, – pasakiau bergždžiai stengdamasi nenuskambėti ironiškai. Pajutau emocinį diskomfortą, kylantį tikriausiai dėl to, kad mano vaizduotėje, svajonėse, su būsima ekspedicija susijusiose vizijose toks atradimas buvo vienas banaliausių. Iki mums peržengiant ribą, vaizdavausi daugybę įvairiausių, kur kas įspūdingesnių dalykų: didelius miestus, keistus gyvūnus, o kartą sirgdama net milžinišką pabaisą, iškylančią iš vandenyno bangų ir šliaužiančią mūsų stovyklos link.

O topografė tik gūžtelėjo pečiais ignoruodama psychologės klausimą. Antropologė linktelėjo, tarytum prisijungdama prie mano atsakymo. Anga į bokštą ir laiptai gilyn į žemę slėpė kažką paslaptingo; lyg tuščias puslapis, kuriame netrukus galėsime prirašyti tiek daug žodžių. Ši paslaptis ar antgamtis lyg vos juntamas karštis neregima antklode gaubė mus visas.

Galėčiau jums įvardyti kitas tris iš mūsų ketvertuko, tačiau tai neturi prasmės, nes tik topografė išsilaikys ilgiau nei dar dieną ar dvi. Be to, mums buvo griežtai nepatariama vadintis vardais: privalėjome būti susitelkusios vien į tikslą ir „atsiriboti nuo bet kokių asmeninių dalykų“. Vardai priklausė tam pasauliui, iš kurio atėjome, o Srityje X jie nebebuvo mūsų tapatybės dalis.

∞

Iš pradžių mūsų ekspedicijos narės buvo penkios – dar ir lingvistė. Dėl galimybės vykti kiekvienai iš mūsų teko įveikti paskutinį išbandymą – įeiti į jai skirtą skaisčiai baltai išdažytą patalpą, kurios tolimajame gale buvo matyti durys, o kampe stovėjo vieniša

metalinė kėdė. Kėdės šonuose išgraižiotos skylės virvėms sukėlė asociacijų, dėl kurių dilgtelėjo nerimo adatėlė, tačiau jau buvau beatodairiškai pasiryžusi pasiekti Sritį X ir nesileidau užvaldoma nerimo. Šios patalpos buvo pastate, priklausančiame vadinamajam „Pietiniam pakraščiu“ – slaptai vyriausybės agentūrai, kuruojančiai viską, kas susiję su Sritimi X.

Mus, sėdinčias ant kėdžių, begalę kartų skenavo ir tyrė, iš lubų angų į mus buvo pučiamas tai šaltas, tai karštas oras. Kažkuriuo metu kiekvieną aplankė psichologė, nors aš ir neatsimenu, kas buvo sakoma. Galiausiai pro užpakalinį išėjimą patekome į centrinę patalpą, kur ilgo koridoriaus gale buvo matyti dviverės durys.

Išėjus mus pasveikino psichologė. Iš penkių buvome likusios keturios, nes lingvistė taip ir nepasirodė.

– Ji apsigalvojo, – paaiškino psichologė, tvirtu žvilgsniu atremdama mūsų klausimus. – Nusprendė pasilikti. – Ši žinia šiek tiek sukrėtė, tačiau sykiu mums ir palengvėjo, kad palikta ji, o ne kuri nors kita. Iš visų mūsų būtent lingvistės įgūdziai tuo metu atrodė mažiausiai naudingi ekspedicijai.

Po akimirkos psichologė ištarė:

– Dabar išsivalykime sąmonę.

Tai reiškė, jog ji ketina pradėti hipnozės seansą, parengsiantį mus ribos peržengimui. Užhipnotizavusi mus, turėjo atlikti ir savihipnozės seansą. Buvo paaiškinta, kad įveikiant ribą bus reikalinga tam tikra psichikos apsauga, padedanti neprisileisti sąmonės kuriamų iliuzijų. Matyt, toje vietovėje dažnai aplanko haliucinacijos. Bent jau taip mums buvo tvirtinama. Po teisybei, aš nebegaliu tvirtai pasakyti, ar tai tiesa. Tikroji ribos prigimtis